

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X

Factors Affecting Financial Stability Planning for Retirement Generation X

จรินทร์ จารุเสน¹ เอกพงศ์ ชื่นกมล^{2*} และ ชำนาญ เงินดี³

Jarin Jarusen¹ Ekkapong Cheunkamon^{2*} and Chamnan Ngerndee³

¹คณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

^{2*, 3}สาขาวิชาบริหารธุรกิจอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จังหวัดระยอง

¹Faculty Business Administration for Society, Srinakharinwirot University, Bangkok Thailand

^{2*, 3}Industrial Business and Logistics Administration, Faculty of Business Administration, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Rayong Province, Thailand

ORCID ID number <https://orcid.org/0000-0001-8159-8048>

*E-mail: ekkapong.c@fba.kmutnb.ac.th Tel. (+66)631511784

Received: 26/5/2025, Revised: 24/12/2025, Accepted: 27/12/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ซึ่งเป็นผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508–2522 ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 510 คน ได้รับการสุ่มตัวอย่างและตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 858.168$, $df = 279$, $p < 0.001$, $\chi^2/df = 3.101$, RMSEA = 0.067, CFI = 0.904, TLI = 0.900, SRMR = 0.051) โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ ได้แก่ นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล ($\beta = 0.359$), ปัจจัยด้านแวดล้อม ($\beta = 0.211$), ปัจจัยทางวัฒนธรรม ($\beta = 0.107$) ความรู้ทางการเงิน ($\beta = 0.267$) และการยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน ($\beta = 0.242$) ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยสะท้อนถึงความสำคัญของการสร้างความรู้และการสนับสนุนเชิงนโยบาย ที่เอื้อต่อการวางแผนการเงินของประชากรกลุ่มนี้เพื่อให้สามารถวางแผนทางการเงินหลังเกษียณอย่างมั่นคงและมีคุณภาพ

คำสำคัญ: การวางแผนการเงิน ความมั่นคงวัยเกษียณ แบบจำลองสมการโครงสร้าง

Abstract

This study aimed to examine the factors influencing financial planning for retirement among Generation X individuals, defined as those born between 1965 and 1979, residing in Bangkok and its metropolitan areas. A total of 510 participants were selected through random sampling and responded to a structured questionnaire. Data were analyzed using Structural Equation Modeling (SEM). The findings revealed that the developed model demonstrated a good fit with the empirical data, with statistically significant indicators ($\chi^2 = 858.168$, $df = 279$, $p < 0.001$, $\chi^2/df = 3.101$, RMSEA = 0.067, CFI = 0.904, TLI = 0.900, SRMR = 0.051). The factors significantly influencing retirement financial planning included government policies and regulations ($\beta = 0.359$), cultural factors ($\beta = 0.107$), circumstantial factors ($\beta = 0.211$), financial literacy ($\beta = 0.267$) and, financial risk tolerance ($\beta = 0.242$), all of which were statistically significant. These results underscore the importance of promoting financial knowledge and policy support to enhance effective retirement financial planning among this demographic group, ultimately contributing to financial security and quality of life in post-retirement years.

Keywords: Financial Planning, Retirement Security, Structural Equation Modeling

1. บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งมีจำนวนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามรายงานของ National Statistical Office of Thailand (2021) ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) ภายในปี 2573 ซึ่งหมายถึงประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปี จะมีจำนวนเกินร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหลากหลายมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความมั่นคงทางการเงินของประชากรกลุ่มที่กำลังเข้าสู่วัยเกษียณหนึ่งในกลุ่มประชากรที่กำลังเข้าสู่วัยเกษียณในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า คือ กลุ่ม Generation X หรือผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508 – 2522 ซึ่งถือเป็นแรงงานกลุ่มหลักในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา คนกลุ่มนี้มักมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างยาวนาน มีความรับผิดชอบครอบครัว และต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจผันผวนหลายช่วงเวลา ส่งผลให้การวางแผนทางการเงินของกลุ่ม Generation X มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างหลักประกันชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณ ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงินคือ ความสามารถของบุคคลในการเข้าใจและใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการตัดสินใจทางการเงินที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน ซึ่งส่งผลต่อการสะสมความมั่งคั่งทางการเงิน ผ่านการตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับการออม การลงทุน และการวางแผนการเกษียณอายุ Sundarasan et al. (2024) นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล มาตรการและแนวทางที่ภาครัฐกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมทางการเงินที่เหมาะสม รวมถึงสร้างระบบสนับสนุนให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการรายได้ การออม การลงทุน และการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันรัฐบาลไทยมีระบบการคงรายได้อย่างเป็นทางการหลายระบบเพื่อช่วย เช่น นโยบายส่งเสริมการออมเพื่อการเกษียณ กฎหมายและระเบียบด้านภาษี นโยบายพัฒนาความรู้ทางการเงิน การคุ้มครองผู้บริโภคทางการเงิน เป็นต้น (Ketkaew et al., 2022) ประชาชนส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงความเสี่ยงในแง่ของกำไรและการเสี่ยงในแง่ของการขาดทุน เมื่อบุคคลไม่มีความรู้เพียงพอหรือไม่สามารถประเมินผลลัพธ์ที่คาดการณ์ไว้ของการตัดสินใจทางการเงินเฉพาะเรื่องได้ ผู้คนเหล่านี้จะมุ่งเน้นการรักษาผลตอบแทนผลตอบแทน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะรักษาเงินกับตัวและไม่ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอนาคต ความไม่ชอบความเสี่ยงของบุคคลที่มีต่อการลงทุนโดยพิจารณาจากทักษะในการจัดการ และรับรู้ข้อมูลทางการเงินและสถานการณ์สภาวะทางเศรษฐกิจ การยอมรับความเสี่ยงทางการเงินจึงมีความสัมพันธ์กับการวางแผนเกษียณอายุ (Harahap et al., 2022) ปัจจัยทางวัฒนธรรม คือ ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี ทัศนคติ และแบบแผนการดำเนินชีวิตที่สังคมปลูกฝังให้กับสมาชิก ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตัดสินใจ และการรับรู้ของบุคคล ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม อาจนำไปสู่การเตรียมการเกี่ยวกับการวางแผนเกษียณอายุที่แตกต่างกัน (Alkhawaja & Albaity, 2022; Ghadwan et al., 2022) ปัจจัยด้านแวดล้อม คือ ปัจจัยภายนอกที่อยู่รอบตัวบุคคล ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการออม การลงทุน การกู้ยืม หรือการบริหารความเสี่ยง ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลโดยตรง เช่น สภาพเศรษฐกิจ ความมั่นคง สุขภาพ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเงิน สถานที่พักอาศัย (Adee et al., 2024; Cheung et al., 2023; Liu & Ju, 2025) สำหรับประเทศไทย การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างยังคงพบได้น้อย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้

การเกษียณอายุถือเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญในชีวิตของคนคนหนึ่ง จากชีวิตการทำงานที่มีรายได้ประจำ ไปสู่ช่วงเวลาที่มีรายได้ลดลงหรือหายไปโดยสิ้นเชิง ความสามารถในการประกอบอาชีพลดลง ขณะที่ภาระค่าใช้จ่าย เช่น ค่ารักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย หรือแม้แต่ค่าใช้จ่ายประจำวันยังคงมีอยู่หรืออาจเพิ่มขึ้น การเตรียมความพร้อมทางการเงิน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถกำหนดคุณภาพชีวิตหลังเกษียณได้โดยตรง การวางแผนการเงินที่ดีสามารถช่วยให้บุคคลยังคงมีชีวิตที่มั่นคง สุขภาพดี และมีศักดิ์ศรีในการดำรงชีวิตอย่างไรก็ตาม แม้จะตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน หลายคนยังขาดองค์ความรู้ ทักษะ หรือแรงจูงใจในการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในกลุ่ม Generation X ที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูครอบครัว ทั้งพ่อแม่และบุตรหลาน ขณะเดียวกันก็ต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจ และสภาวะทางสังคมที่เน้น

ความเป็นปัจเจกมากขึ้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมทางด้านการเงินก่อนการเกษียณอายุ และวางแผนการออมเงินอย่างถูกวิธีที่จะมีคุณภาพชีวิตหลังเกษียณอายุที่ดีและมั่นคง การศึกษานี้เลือกพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน และระบบการเงินของประเทศ ซึ่งมีประชากรวัยทำงาน โดยเฉพาะกลุ่ม Generation X อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายด้านอาชีพ รายได้ และรูปแบบการเข้าถึงบริการทางการเงิน เช่น สถาบันการเงิน ตลาดทุน และโครงการส่งเสริมการออมของภาครัฐ ทำให้เหมาะสมต่อการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงในวัยเกษียณ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ โดยใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

1.2 ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย ในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้อยู่ บุคคลวัยทำงาน Generation X ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. ขอบเขตของเนื้อหา การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

3.1 ศึกษาปัจจัย นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล ปัจจัยแวดล้อม วัฒนธรรม ความรู้ทางการเงิน และการยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณ

3.2 ศึกษาปัจจัยการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณบุคคลวัยทำงาน Generation X

4. ขอบเขตด้านเวลา เริ่มดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือน กุมภาพันธ์ 2565 – สิงหาคม 2566

1.3 สมมติฐานและกรอบแนวคิดของงานวิจัย

การวางแผนการทางการเงินคือ กระบวนการเตรียมความพร้อมทางการเงินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงหลังจากการทำงาน มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีหลังเกษียณที่สูงขึ้น สุขภาพในวัยเกษียณเป็นแรงจูงใจให้บุคคลวางแผนการ (Larisa et al., 2020) การศึกษาในครั้งนี้มีปัจจัยที่ศึกษาดังนี้

นโยบายและกฎระเบียบ (Government Policies and Regulations) เป็นแนวทาง กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ เพื่อใช้ในการกำกับ ควบคุม และชี้นำพฤติกรรมของบุคคล องค์กร หรือสังคม จากงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบ พบว่างานวิจัยของ A. S. Ghadwan et al. (2023) ชี้ให้เห็นว่า นโยบายและกฎระเบียบของภาครัฐ เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่มีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณของประชาชน โดยเฉพาะนโยบายด้านระบบบำนาญ กฎเกณฑ์การออม การกำหนดอายุเกษียณ และแนวทางการบริหารกองทุนบำนาญ สรุปได้ว่า นโยบายและกฎระเบียบมีผลกระทบเชิงบวกต่อการวางแผนการเงิน จากผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้น มีการเสนอสมมติฐานดังนี้ H1: นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลมีผลกระทบต่อ การวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X

ปัจจัยแวดล้อม (Circumstantial Factors) เป็นเงื่อนไขหรือสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และชีวิตความเป็นอยู่ ที่ล้อมรอบบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคลในช่วงเวลาหนึ่ง จากการศึกษาของ A. Singh and D. Negi (2025) ปัจจัยแวดล้อมเป็นกลไกสำคัญที่กำหนดระดับความสามารถและความพร้อมของบุคคลในการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ โดยบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของบุคคล มีบทบาทโดยตรงต่อพฤติกรรมการออมและการเตรียมความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว สรุปได้ว่า ปัจจัยแวดล้อมมีผลกระทบเชิงบวกต่อการวางแผนการเงิน จากผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้น

มีการเสนอสมมติฐานดังนี้ H2: ปัจจัยด้านแวดล้อมมีผลกระทบต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X

ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural Factors) เป็นระบบของค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี และบรรทัดฐานทางสังคมที่หล่อหลอมรูปแบบความคิดและพฤติกรรมของบุคคล และส่งผลต่อการตัดสินใจในชีวิตประจำวันและในระยะยาว จากการศึกษาของ Ghadwan et al. (2022) ชี้ให้เห็นว่า วัฒนธรรมมีบทบาทในการกำหนด ค่านิยม ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคม ที่เกี่ยวข้องกับการออม การพึ่งพาครอบครัว บทบาทของรัฐ และความคาดหวังต่อชีวิตหลังเกษียณ สรุปได้ว่า ปัจจัยวัฒนธรรม มีผลกระทบเชิงบวกต่อการวางแผนการเงิน จากผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีการเสนอสมมติฐานดังนี้ H3: วัฒนธรรมมีผลกระทบต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X

ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) คือ ความเข้าใจและความสามารถของบุคคลในการรับรู้ วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลทางการเงินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการตัดสินใจด้านการออม การลงทุน การใช้จ่าย และการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว จากการศึกษาของ Safari et al. (2021) ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ทางการเงินเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ บุคคลที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการออม การลงทุน ดอกเบี้ย เงินเฟ้อ และการจัดการรายได้ มีแนวโน้มที่จะเริ่มวางแผนการเงินตั้งแต่อายุยังน้อย มีการออมอย่างสม่ำเสมอ และเลือกเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมกับเป้าหมายวัยเกษียณมากกว่าบุคคลที่มีความรู้ทางการเงินต่ำ สรุปได้ว่า ความรู้ทางการเงินมีผลกระทบเชิงบวกต่อการวางแผนการเงิน จากผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้น มีการเสนอสมมติฐานดังนี้ H4: ความรู้ทางการเงินมีผลกระทบต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X

การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk Tolerance) หมายถึง ระดับการยอมรับความเสี่ยง ทางการเงินของบุคคล ซึ่งสะท้อนถึงทัศนคติและความรู้สึกต่อความผันผวนของผลตอบแทน ความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น และความไม่แน่นอนของรายได้ในอนาคต จากการศึกษาของ Widyastuti et al. (2021) ชี้ให้เห็นว่า การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดรูปแบบการตัดสินใจลงทุนของบุคคล โดยนักลงทุนที่มีระดับการยอมรับความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มเลือกสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า และสามารถรับมือกับความผันผวนของตลาดได้ดีกว่า ในขณะที่นักลงทุนที่มีระดับการยอมรับความเสี่ยงต่ำมักหลีกเลี่ยงความผันผวน และเลือกกลยุทธ์การลงทุนที่เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก สรุปได้ว่า การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน มีผลกระทบเชิงบวกต่อการวางแผนการเงิน จากผลการวิจัยที่กล่าวข้างต้นมีการเสนอสมมติฐานดังนี้ H5: การยอมรับความเสี่ยงทางการเงินมีผลกระทบต่อการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมกับบริบทของประชากรกลุ่ม Generation X ในประเทศไทย เพื่อให้สามารถเข้าใจพฤติกรรม แรงจูงใจในการวางแผนการเงิน และนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมที่เหมาะสมในการวางแผนทางการเงินเพื่อความมั่นคงในวัยเกษียณ

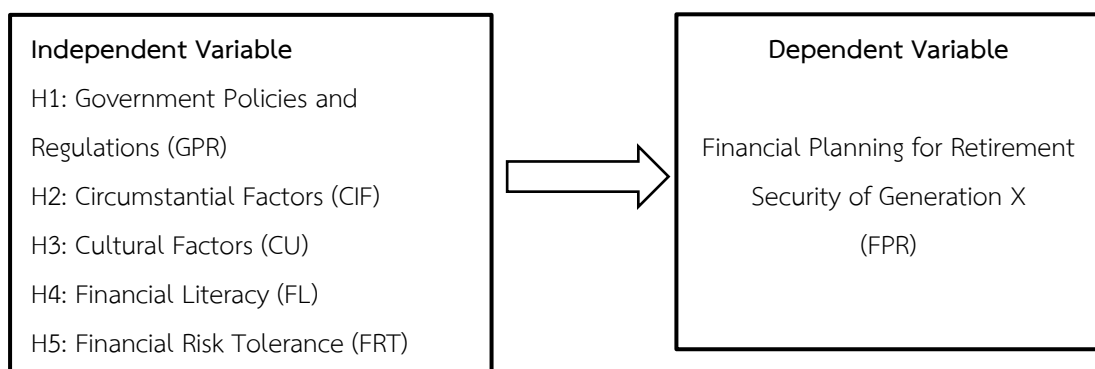

Figure 1 Conceptual Framework

2. วิธีการศึกษา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่ม Generation X หรือผู้ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2508–2522 ซึ่งถือเป็นแรงงานกลุ่มหลักของประเทศในปัจจุบัน เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยทำงานตอนปลาย และกำลังเข้าสู่ช่วงการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ

กลุ่มตัวอย่างคือ บุคคลในกลุ่ม Generation X ที่อยู่ในวัยทำงาน มีรายได้ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเงินของตนเอง เนื่องจากประชากรมีขนาดใหญ่ และไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักของความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้สูตรคำนวณของ (Cochran, 1977) กรณีไม่ทราบสัดส่วนและไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ณ ความเชื่อมั่น 95% คำนวณได้ 385 คน แต่ผู้วิจัยกำหนดเป้าหมายในการเก็บกลุ่มตัวอย่าง 500 คนและเผื่ออีก 10 คน รวมเป็น 510 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลข้อมูลปฐมภูมิในการศึกษาวิจัย โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้น เพื่อเก็บข้อมูลลักษณะทั่วไป ประกอบด้วย อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพและรายได้ ส่วนที่ 2 ระบุปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการเงิน ประกอบด้วย นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาล ปัจจัยด้านแวดล้อม การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน ทางวัฒนธรรม และความรู้ทางการเงิน ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนเกษียณอายุ โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1 แทน น้อยที่สุด ถึง 5 แทน มากที่สุด ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะตอบคำถามแบบปลายเปิด แบบสอบถามที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูล ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือโดยแบ่งออกเป็นความเที่ยงตรง 3 รูปแบบได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ หรือค่า IOC กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มีค่าระหว่าง 0.788-0.855 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.50 นอกจากนี้เมื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดของแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.809-0.958

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) สอบถามกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยจัดทีมผู้เก็บตัวอย่างแบ่งออกเป็น 5 ทีม แยกตามเขตที่รับผิดชอบในการเก็บข้อมูล คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี นครปฐม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการกระจายกลุ่มตัวอย่างแบบเท่า ๆ กันในแต่ละพื้นที่ จังหวัดละ 102 ชุด เพื่อให้แต่ละพื้นที่ มีตัวแทนในการสะท้อนพฤติกรรมทางการเงินอย่างเหมาะสม และลดความเอนเอียงด้านพื้นที่ ทั้งนี้ได้มีการจัดอบรมทีมงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบสอบถามเป็นอย่างดี ทางผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ 500 ชุด และการป้องกันความคลาดเคลื่อน หรือความไม่ครบถ้วนของข้อมูล จึงได้มีการกระจายแบบสอบถามออกไปทั้งสิ้นจำนวน 510 ชุด เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายแล้วคือ มีอัตราการตอบกลับที่สมบูรณ์ร้อยละ 100 จึงหยุดทำการสำรวจ ผู้วิจัยกลับมาตรวจสอบข้อมูลพบว่า มีแบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียง 510 ชุด ระยะเวลาในการสำรวจ เดือน กุมภาพันธ์ 2565 – สิงหาคม 2566 2) เก็บข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล บันทึกและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป 3) นำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลของข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยสถิติการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเป็นค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้ ค่า Factor Loading (น้ำหนักองค์ประกอบ) ควรมากกว่า 0.50 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า Composite Reliability (CR) ควรมากกว่า 0.70 แสดงถึงความเชื่อมั่นภายในของตัวชี้วัดค่า Average Variance Extracted (AVE) ควร

มากกว่า 0.50 แสดงว่าตัวแปรแฝง สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้มากกว่าครึ่ง และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Models) การประเมินค่าทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) พิจารณาจากดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Indices) โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้ค่า Chi-squared statistic (χ^2) ต่อ degrees of freedom (df) ควรมีค่าน้อยกว่า 5 เพื่อแสดงถึงความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Wheaton et al., 1977) ค่า Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 แสดงว่าโมเดลมีความคลาดเคลื่อนในระดับยอมรับได้ (Kline, 2023) ค่า Standardized Root Mean Square Residual (SRMR) ควรมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.08 เพื่อแสดงถึงความสอดคล้องระหว่างค่าที่สังเกตได้และค่าที่โมเดลคาดการณ์ไว้ ค่า Tucker-Lewis Index (TLI) และ Comparative Fit Index (CFI) ควรมีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสมในระดับดี (Hu & Bentler, 1999) โดยเกณฑ์ดังกล่าวใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการประเมินความเหมาะสมของแบบจำลองสมการโครงสร้าง

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 เพศชาย 250 คน คิดเป็นร้อยละ 49.00 อายุอยู่ระหว่าง 40-44 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 27.06 อายุอยู่ระหว่าง 45-49 ปี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 อายุอยู่ระหว่าง 50-54 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า 375 คน คิดเป็นร้อยละ 73.53 อาชีพ พนักงานเอกชน จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 35.88 พนักงานรัฐวิสาหกิจ 179 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 รายได้ 40,001-50,000 บาท จำนวน 206 คน 40.39 รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 158 คน 30.98

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของ ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงวัยเกษียณของคนวัย Generation X พบว่า ด้วยค่าเฉลี่ยของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 4.586 - 4.325 ก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยมีการตรวจสอบการแจกแจงปกติของข้อมูลพบว่า ค่าความเบ้ มีค่าตั้งแต่ -0.199 ถึง 0.091 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วงที่เหมาะสมคือ ระหว่าง -2 ถึง 2 และค่าความโด่ง มีค่าตั้งแต่ -0.823 ถึง -0.168 ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง -10 ถึง 10 บ่งชี้ได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ (Collier, 2020) การวิเคราะห์แบบจำลองการวัดสถิติ Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) เท่ากับ 0.862 แสดงให้เห็นว่ามีรูปแบบของตัวแปรสังเกตได้ สามารถนำไปสร้างปัจจัยที่มีความน่าเชื่อถือได้

Table 1 Results of Descriptive Statistical Analysis

Construct	Item	Indicator	Mean	SD	Cronbach 's α
Government Policies and Regulations	The domestic political situation has become increasingly unstable	GPR1	6.435	0.646	0.958
	The Bank of Thailand's Interest Rate Adjustments	GPR2	4.312	0.582	
	Government measures to support and promote saving for retirement security	GPR3	6.393	0.520	
	Financial and investment laws and regulations	GPR4	6.405	0.603	
	Tax privileges and incentives	GPR5	6.280	0.556	
Circumstantial Factors	Job loss	CIF1	6.916	0.701	0.854
	Divorce or remarriage	CIF2	5.016	0.643	
	Health problems	CIF3	6.336	0.587	

Financial Knowledge	Death of a spouse	CIF4	6.842	0.703	0.907
	Knowledge about personal financial planning	FIK1	6.850	0.750	
	Knowledge of personal finance and its benefits	FIK2	5.843	0.583	
	Understanding the process of personal financial planning	FIK3	5.938	0.523	
	Principles for implementing a personal financial plan	FIK4	6.894	0.590	
Financial Risk Tolerance	Willingness to take risks of financial loss when investing or saving	FIT1	6.121	0.618	0.809
	Preference for high-return investments, even with higher risk	FIT2	6.000	0.793	
	Willingness to take risky investments for potentially higher returns	FIT3	6.545	0.683	
Cultural Factors	Belief in the importance of long-term planning for retirement security	CUL1	5.139	0.775	0.931
	Working hard for stable success in retirement	CUL2	6.156	0.734	
	Feeling it is difficult to work without clear direction or guidance about retirement security	CUL3	6.238	0.788	
	Willingness to sacrifice present enjoyment for future retirement stability	CUL4	6.245	0.768	
Financial Planning for Retirement Security	Reading books about investment or financial planning	RPR1	6.128	0.672	0.910
	Conducting annual personal financial risk assessments	RPR2	6.178	0.648	
	Identifying specific spending plans for the future	RPR3	6.038	0.602	
	Having savings accounts or assets specifically for retirement	RPR4	5.998	0.639	
	Attending seminars or training on financial planning organized by various institutions	RPR5	6.179	0.708	
	Investing in capital markets (stocks, mutual funds, bonds) specifically for retirement	RPR6	5.163	0.709	

Note: \bar{X} = Mean, SD = Standard deviation

3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาจากความถูกต้อง และความสอดคล้องภายในของข้อคำถาม ผลการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนเฉลี่ย (Average variance extracted : AVE) อยู่ระหว่าง 0.625-0.749 มีค่ามากกว่าเกณฑ์ 0.50 (Hair et al., 2019) ค่าความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: CR) อยู่ระหว่าง 0.833-0.941 มีค่าสูงกว่า 0.70 ตามคำแนะนำของ (Hair et al., 2019) ผลของค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized factor loading) ของแต่ละรายการการวัดทุกตัวมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (Igarbaria et al., 1997) แสดงผลลัพธ์ของโมเดลค่าดัชนีความสอดคล้องดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ามีความเหมาะสมเพียงพอได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) เราสามารถสรุปผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ประกอบด้วย นโยบายและกฎระเบียบของ

รัฐบาล มี 5 ตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยด้านแวดล้อม มี 4 ตัวแปรสังเกตได้ ความรู้ทางการเงิน มี 4 ตัวแปรสังเกตได้ การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน มี 3 ตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยทางวัฒนธรรม มี 4 ตัวแปรสังเกตได้ และการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มี 5 ตัวแปรสังเกตได้ ดังแสดงในตารางที่ 2

Table 2 Results of Confirmatory Factor Analysis (CFA)

Construct	Average variance extracted (AVE)	Construct reliability (CR)	Indicator	Frist-order CFA
				Standardized loading
Government Policies and Regulations	0.752	0.938	GPR1	0.855**
			GPR2	0.845**
			GPR3	0.869**
			GPR4	0.879**
			GPR5	0.889**
Circumstantial Factors	0.751	0.923	CIF1	0.821**
			CIF2	0.858**
			CIF3	0.887**
			CIF4	0.899**
Financial Knowledge	0.732	0.916	FIK1	0.821**
			FIK2	0.858**
			FIK3	0.887**
			FIK4	0.899**
Financial Risk Tolerance	0.766	0.908	FIT1	0.784**
			FIT2	0.868**
			FIT3	0.884**
Cultural Factors	0.708	0.906	CUL1	0.892**
			CUL2	0.858**
			CUL3	0.762**
			CUL4	0.848**
Financial Planning for Retirement Security	0.724	0.940	RPR1	0.888**
			RPR2	0.797**
			RPR3	0.891**
			RPR4	0.846**
			RPR5	0.844**
			RPR6	0.835**

Note: ** significant at = 0.001

3.3 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างพบว่า ค่าความสอดคล้อง (the goodness of fit analysis) ดังนี้ $\chi^2 = 858.168$, $df = 279$, $p < 0.001$, $\chi^2/df = 3.101$, $RMSEA = 0.067$, $CFI = 0.904$, $TLI = 0.900$, $SRMR = 0.051$ ซึ่งค่าของดัชนีสหสัมพันธ์เหล่านี้ถือว่ามีความเหมาะสม เทียบกับค่าสถิติที่แนะนำในหัวข้อ 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X เป็นไปตามเกณฑ์พิจารณาความสอดคล้องในระดับดี ผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (standardized path coefficient) คือ ($\beta = 0.359, t = 6.904$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น H1 จึงได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (standardized path coefficient) คือ ($\beta = 0.211, t = 5.228$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น H2 จึงได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (standardized path coefficient) คือ ($\beta = 0.242, t = 6.213$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น H3 จึงได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 4 ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (standardized path coefficient) คือ ($\beta = 0.107, t = 3.855$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น H4 จึงได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 5 การยอมรับความเสี่ยงทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (standardized path coefficient) คือ ($\beta = 0.267, t = 3.570$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น H5 จึงได้รับการสนับสนุน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ทั้ง 5 สมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามตารางที่ 3

Table 3 Summary of hypothesis testing

Hypothesis	Standardized coefficient	S.E.	Est./S.E.	Hypothesis testing
H1: Government Policies and Regulations → Financial Planning for Retirement Security	0.359 **	0.051	6.904	Supported
H2: Circumstantial Factors → Financial Planning for Retirement Security	0.211 **	0.040	5.228	Supported
H3: Cultural Factors → Financial Planning for Retirement Security	0.242 **	0.038	6.213	Supported
H4: Financial Knowledge → Financial Planning for Retirement Security	0.107 **	0.036	3.855	Supported
H5: Financial Risk Tolerance → Financial Planning for Retirement Security	0.267 **	0.037	3.570	Supported

Note: ** significant at =0.001

อภิปรายผล

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปัจจัยที่ได้ทำการศึกษา 5 ปัจจัย ประกอบด้วย นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลมี 5 ตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยด้านแวดล้อมมี 4 ตัวแปรสังเกตได้ ความรู้ทางการเงินมี 4 ตัวแปรสังเกตได้ การยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน มี 3 ตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยทางวัฒนธรรมมี 4 ตัวแปรสังเกตได้ และปัจจัยการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X มี 5 ตัวแปรสังเกตได้ โดยมีวิธีการศึกษาคือการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวชี้วัด ผลการศึกษาพบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized factor loading) ของรายการการวัดทุกตัวมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป สามารถยืนยันยืนยันความเป็นองค์ประกอบของโมเดลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์สมการโครงสร้างมีทั้งหมด 5 สมมติฐานซึ่งเป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัย พบว่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล $\chi^2 = 858.168, df = 279, p < 0.001, \chi^2/df = 3.101, RMSEA = 0.067, CFI =$

0.904, TLI = 0.900, SRMR = 0.051 มีความกลมกลืนดี ปัจจัยทั้งหมดที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์ตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ปัจจัยทั้งหมดที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์ตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พบว่า นโยบายและกฎระเบียบของรัฐบาลมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในทิศทางบวก กล่าวคือ กลุ่มคนทำงานวัยให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายรัฐ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเงิน และสวัสดิการอย่างชัดเจน เช่น การปรับขึ้น ลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารแห่งประเทศไทย การควบคุมเงินเพื่อ มาตรการภาษีเพื่อการออม กฎหมายด้านการเงิน และโครงการส่งเสริมการออมเพื่อเกษียณ ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับคนวัย Generation X ในการวางแผนระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนทำงานที่กำลังเข้าสู่ช่วงใกล้เกษียณ ทำให้มีการปรับพฤติกรรมการออมและลงทุนตามทิศทางนโยบายมากขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัย ทำให้รัฐบาลออกมาตรการสนับสนุน เช่น กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับและมาตรการดูแลเงินเพื่อ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้กลุ่ม Generation X เห็นความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมทางการเงินก่อนเกษียณอย่างจริงจังขึ้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ A. Ghadwan et al. (2023) กล่าวว่านโยบายของรัฐบาลเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างระดับมหภาคที่มีบทบาทสำคัญ โดยตรงต่อการสร้างพฤติกรรมวางแผนการเงินเพื่อเกษียณในกลุ่มประชากรทำงาน

สมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในทิศทางบวก กล่าวคือ คนวัย Generation X ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์หรือความเปลี่ยนแปลงในชีวิตที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน เช่น การตกงาน การหย่าหรือแต่งงานใหม่ ปัญหาสุขภาพ หรือการสูญเสียคู่สมรส ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการวางแผนการเงินที่รอบคอบมากขึ้น กลุ่ม Generation X เป็นวัยที่มีประสบการณ์ชีวิตมากกว่ากลุ่มวัยรุ่น หรือวัยที่เพิ่งเริ่มต้นทำงาน โดยมีภาระครอบครัว มีความรับผิดชอบด้านการเงินสูง จึงมีความตระหนักรู้ต่อความเสี่ยงในอนาคต เมื่อเหตุการณ์สำคัญในชีวิตเกิดขึ้นหรือมีโอกาสเกิดขึ้น พวกเขาจึงมีแนวโน้มที่จะหันมาวางแผนทางการเงินอย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อป้องกันผลกระทบในระยะยาว ทั้งด้านรายได้ สวัสดิการ และชีวิตหลังเกษียณ ซึ่งสรุปการที่ปัจจัยด้านแวดล้อมมีผลเชิงบวกต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X จึงเป็นผลที่สอดคล้องกับบริบทจริง และสะท้อนถึงพฤติกรรมการรับมือความเสี่ยงของกลุ่มวัยนี้ ซึ่งกำลังเข้าสู่ช่วงใกล้เกษียณและต้องการความมั่นคงในระยะยาวมากกว่าช่วงวัยอื่น ๆ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ A. K. Singh and D. Negi (2025) กล่าวว่า ปัจจัยด้านแวดล้อมและเหตุการณ์ในชีวิต เป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการวางแผนการเงินระยะยาว โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อวัยเกษียณ เช่น การเปลี่ยนสถานภาพครอบครัว การเปลี่ยนแปลงทางรายได้ ภาวะเศรษฐกิจหรือเหตุการณ์คาดไม่ถึง เป็นต้น

สมมติฐานที่ 3 พบว่า ปัจจัยทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในทิศทางบวก กล่าวคือ กลุ่ม Generation X มีเติบโตมาจากสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับความมั่นคงในชีวิต การทำงานหนัก การออม และความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีแนวโน้มที่จะมองการวางแผนการเงินในฐานะ หน้าที่เพื่ออนาคตที่มั่นคงมากกว่ามุมมองเชิงการเลือกเสรีด้านความเชื่อ เช่น การวางแผนระยะยาวคือสิ่งจำเป็น การเสียสละความสุขปัจจุบันเพื่อผลลัพธ์ในอนาคต และการมีวินัยและความมั่นคงเป็นคุณค่าทางวัฒนธรรม ล้วนเป็นแรงผลักดันให้เกิดการจัดการการเงินอย่างรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้วัฒนธรรมแบบไทยที่ให้ความสำคัญต่อบทบาทของหัวหน้าครอบครัว การรับผิดชอบดูแลพ่อแม่และลูกหลานทำให้กลุ่ม Generation X ตระหนักว่าการไม่มีการออมและแผนเกษียณ จะไม่เพียงส่งผลต่อตนเอง แต่ยังส่งผลต่อภาระของครอบครัวในอนาคตด้วย ทศนคติด้านนี้จึงมีแนวโน้มส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการวางแผนการเงินที่จริงจังขึ้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Ghadwan et al. (2022) กล่าวว่า วัฒนธรรม (culture) มีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ ในการกำหนดทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และแรงจูงใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงิน

ในระยะยาว หากตนเองไม่มีเงินพอในวัยเกษียณ จะกลายเป็นภาระของครอบครัวจึงทำให้มีแนวโน้มจริงจังกับการวางแผนการเงินมากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 พบว่า ความรู้ทางการเงิน มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในทิศทางบวก กล่าวคือ ความรู้ทางการเงินที่ดีช่วยให้บุคคลสามารถประเมินตนเอง วางเป้าหมายทางการเงิน กำหนดกลยุทธ์การออม การลงทุน และการจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเงินส่วนบุคคล กระบวนการวางแผน และหลักการจัดการเงินที่ถูกต้องในระดับสูง โดยตัวแปรสังเกตบางรายการ เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนการเงินและหลักการการเงินส่วน ผลดังกล่าวสอดคล้องกับองค์ความรู้ด้านการวางแผนการเงินที่ระบุว่า บุคคลที่มีความรู้ทางการเงินสูง จะมีแนวโน้มวางแผนเกษียณเร็วกว่า มีพฤติกรรมการออมอย่างสม่ำเสมอ และมีทักษะในการเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เหมาะสม ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Safari et al. (2021) กล่าวว่า ความรู้ทางการเงินเป็นตัวผลักดันสำคัญที่ช่วยให้บุคคล สามารถประเมินความต้องการทางการเงิน และวางกลยุทธ์การออมและการลงทุนในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

สมมติฐานที่ 5 พบว่า การยอมรับความเสี่ยงทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในทิศทางบวก กล่าวคือ การยอมรับความเสี่ยงสูงมีสัมพันธ์กับความสามารถในการเลือกใช้เครื่องมือการเงินที่หลากหลาย เช่น หุ้น กองทุนรวม พันธบัตร หรือการลงทุนระยะยาวเพื่อเกษียณ ซึ่งเป็นรูปแบบการลงทุนที่ต้องอาศัยทั้งการประเมินความเสี่ยง การคาดการณ์ผลตอบแทน และการติดตามแผนอย่างสม่ำเสมอ ตัวชี้วัด เช่น ความเต็มใจที่จะเสี่ยงเพื่อผลตอบแทนที่สูงขึ้น และการยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุน พฤติกรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมที่ระบุว่า บุคคลที่มีความอดทนต่อความเสี่ยงสูงกว่าจะตัดสินใจลงทุนเพื่ออนาคตมากกว่า เนื่องจากมองเห็นศักยภาพของผลตอบแทนในระยะยาว และมีความมั่นใจในการบริหารความเสี่ยงของตนเอง นอกจากนี้กลุ่ม Generation X ยังเป็นวัยกลางคนที่มียาได้มั่นคง มีประสบการณ์ด้านการเงิน และมีประสบการณ์ผ่านเหตุการณ์เศรษฐกิจผันผวนมาหลายช่วง ทำให้มีทักษะในการประเมินความเสี่ยงและความสามารถในการยอมรับความผันผวนด้านการเงินได้มากกว่าวัยอื่น คล้ายกับงานวิจัยของ Widyastuti et al. (2021) กล่าวว่า นักลงทุนที่ยอมรับความเสี่ยงได้สูง มักเลือกลงทุนเชิงระยะยาวมากกว่าผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำ เพราะมองเห็นโอกาสสร้างผลตอบแทนในอนาคตมากกว่า

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประจักษ์ เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินของคนวัย Generation X ในบริบทไทย โดยบูรณาการปัจจัยระดับมหภาค (นโยบายและกฎระเบียบของรัฐ) เข้ากับปัจจัยระดับปัจเจก (ความรู้ทางการเงิน การยอมรับความเสี่ยง วัฒนธรรม และปัจจัยแวดล้อม) เข้าด้วยกัน ซึ่งยังมีงานศึกษาในกลุ่มคนวัย Generation X ของประเทศไทยค่อนข้างจำกัด นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า นโยบายรัฐเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด ต่อการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ มากกว่าปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินเพียงอย่างเดียวสะท้อนว่า การสร้างความมั่นคงทางการเงินต้องอาศัยทั้งการพัฒนาศักยภาพรายบุคคล และกลไกเชิงนโยบายจากภาครัฐควบคู่กัน

4.2 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมและพัฒนานโยบายสนับสนุนการออมและการลงทุนระยะยาวอย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่มสิทธิประโยชน์ทางภาษี การขยายความครอบคลุมของกองทุนเพื่อการเกษียณ และการสื่อสารนโยบายให้ประชาชนเข้าใจง่ายและเข้าถึงได้มากขึ้นให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่ม Generation X ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังเข้าสู่วัยเกษียณ

ควรส่งเสริมการพัฒนาความรู้ทางการเงินในกลุ่มคนวัย Generation X ให้ได้รับการอบรม การให้คำปรึกษาผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจด้านการออม การลงทุน และการบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้การสร้าง

ความตระหนักถึงความเสี่ยงจากเหตุการณ์ด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ และครอบครัว จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณอย่างจริงจังมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินและคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณ

ควรพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินความเสี่ยงทางการเงินให้เหมาะสมกับกลุ่มคนวัย Generation X เนื่องจากการยอมรับความเสี่ยงทางการเงิน มีผลต่อการวางแผนเกษียณ สถาบันการเงินควรนำเสนอผลิตภัณฑ์การออมและการลงทุนที่หลากหลาย สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงและตรงตามกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยในอนาคต ควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรที่หลากหลายขึ้น เช่น กลุ่ม Generation Y เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านพฤติกรรม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินในแต่ละช่วงวัย อีกทั้งควรพิจารณาเพิ่มตัวแปรด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมทางการเงิน เช่น ความมั่นใจทางการเงิน พฤติกรรมการใช้จ่าย หรือทัศนคติทางการลงทุน เพื่อพัฒนารูปแบบโมเดลที่มีความครอบคลุมมากขึ้น นอกจากนี้การดำเนินงานวิจัยด้วยวิธีการเชิงคุณภาพหรือวิธีผสม จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจและกระบวนการตัดสินใจทางการเงินของผู้ตอบมากยิ่งขึ้น ทำให้การอธิบายผลการวิจัยมีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือขยายพื้นที่ศึกษาไปยังจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความแม่นยำ และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากคณะบริหารธุรกิจเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- Adee, S., Lau, E., & Wong, S. (2024). Mediating factors in retirement savings and well-being: a focused study on Sarawak. *Cogent Economics & Finance*, 12(1), 2422217. <https://doi.org/10.1080/23322039.2024.2422217>
- Alkhawaja, S. O., & Albaity, M. (2022). Retirement saving behavior: evidence from UAE. *Journal of Islamic Marketing*, 13(2), 265-286.
- Cheung, Y.-L., Mak, B. S. C., Shu, H., & Tan, W. (2023). Impact of financial investment on confidence in a happy future retirement. *International Review of Financial Analysis*, 89, 102784. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.irfa.2023.102784>
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques*. Johan Wiley & Sons Inc.
- Collier, J. (2020). *Applied structural equation modeling using AMOS: Basic to advanced techniques*. Routledge.
- Ghadwan, A., Wan Ahmad, W. M., & Hanifa, M. (2023). Financial Planning for Retirement: The Moderating Role of Government Policy. *SAGE Open*, 13. <https://doi.org/10.1177/21582440231181300>
- Ghadwan, A., Wan Ahmad, W. M., & Hanifa, M. H. (2022). Financial Planning for Retirement: The Mediating Role of Culture. *Risks*, 10(5), 104. <https://www.mdpi.com/2227-9091/10/5/104>
- Ghadwan, A. S., Wan Ahmad, W. M., & Hisham Hanifa, M. (2023). Financial Planning for Retirement: The Moderating Role of Government Policy. *Sage Open*, 13(2), 21582440231181300. <https://doi.org/10.1177/21582440231181300>
- Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M., & Ringle, C. M. (2019). When to use and how to report the results of PLS-SEM. *European business review*, 31(1), 2-24.

- Harahap, S., Thoyib, A., Sumiati, S., & Djazuli, A. (2022). The Impact of Financial Literacy on Retirement Planning with Serial Mediation of Financial Risk Tolerance and Saving Behavior: Evidence of Medium Entrepreneurs in Indonesia. *International Journal of Financial Studies*, 10(3), 66. <https://www.mdpi.com/2227-7072/10/3/66>
- Hu, L. t., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural equation modeling: a multidisciplinary journal*, 6(1), 1-55.
- Igbaria, M., Zinatelli, N., Cragg, P., & Cavaye, A. L. (1997). Personal computing acceptance factors in small firms: a structural equation model. *MIS quarterly*, 279-305.
- Ketkaew, C., Van Wouwe, M., Jorissen, A., Cassimon, D., Vichitthamaros, P., & Wongsachia, S. (2022). Towards Sustainable Retirement Planning of Wageworkers in Thailand: A Qualitative Approach in Behavioral Segmentation and Financial Pain Point Identification. *Risks*, 10(1), 8. <https://www.mdpi.com/2227-9091/10/1/8>
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications.
- Larisa, L. E., Njo, A., & Wijaya, S. (2020). Female workers' readiness for retirement planning: an evidence from Indonesia. *Review of Behavioral Finance*, 13(5), 566-583. <https://doi.org/10.1108/rbf-04-2020-0079>
- Liu, L., & Ju, Z. (2025). Digital finance and retirement planning: The role of information cost reduction and trust enhancement channels. *Economic Modelling*, 144, 106989. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.econmod.2024.106989>
- National Statistical Office of Thailand. (2021). *National Statistical Office of Thailand*. Retrieved December 25, 2024 from <https://www.nso.go.th>
- Safari, K., Njoka, C., & Munkwa, M. G. (2021). Financial literacy and personal retirement planning: a socioeconomic approach. *Journal of Business and Socio-economic Development*, 1(2), 121-134. <https://doi.org/10.1108/jbsed-04-2021-0052>
- Singh, A. K., & Negi, D. (2025). Save Today, Secure Tomorrow: A Systematic Review of Literature on Retirement Planning Behaviour Using the TCM-ADO Framework. In S. Rana (Ed.), *Reviewing the Latest Trends in Management Literature, Volume 4B* (Vol. 4B, pp. 0). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/s2754-58652025000004b005>
- Sundarasan, S., Rajagopalan, U., & Ibrahim, I. (2024). Financial Sustainability Through Literacy and Retirement Preparedness. *Sustainability*, 16(23), 10692. <https://www.mdpi.com/2071-1050/16/23/10692>
- Wheaton, B., Muthen, B., Alwin, D. F., & Summers, G. F. (1977). Assessing reliability and stability in panel models. *Sociological methodology*, 8, 84-136.
- Widyastuti, U., Febrian, E., Sutisna, S., & Fitrijanti, T. (2021). Market discipline in the behavioral finance perspective: a case of Sharia mutual funds in Indonesia. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 13(1), 114-140. <https://doi.org/10.1108/jiabr-06-2020-0194>